

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

6 nuntă de diamant.

Sibiu, 21 Februarie n.

Intr'un palat mare și frumos princiar dela Viena, atrăgător însă mai ales prin bunătatea și noblețea inimei celor ce'l locuiesc, să se desfășoare astăzi, Mercuri, 21 Februarie n. un act de rară însemnătate în viața omenească: se serbează nunta de diamant a Arhiducelui și generalului austro-ungar Rainer și a Arhiducesei Maria, căsătorii în 21 Februarie 1852.

Puțin vor fi aceia, cari știu, că Alteța Sa, Arhiducele Rainer, (născut în 11 Ian. 1827) cu toate că e general de inf. al armatei austro-ungare și a fost comandant suprem al „landwehr”-ului din Austria — are și pregătiri frumoase juridice, în urma cărui fapt a stat în fruntea afacerilor politice ale monarhiei noastre, ca ministru president, dela anul 1861 până la 1865, deci tocmai în epoca cea mai grea a vieții publice din monarhia noastră, în care se frământa și se pregătea aluatul pe seama prefacerilor de mai târziu. Alteța Sa a condus și ședințele senatului înmulțit imperial dela anul 1860, ca president numit din partea Maiestății Sale, ale senatului, convocat anume pentru stabilirea modalității introducerii unei vieți constituționale în statele monarhiei.

Și mai puțin vor fi apoi aceia, cari știu, că după Maiestatea Sa, Monarhul nostru, cel mai mare binevoitor al Românilor de sub casa domnilor habsburgici și cel mai generos și desinteresat protector al lor la poalele tronului a fost Alteța Sa, Arhiducele Rainer!

De aceea, Marele Șaguna nu mergea nici odată la Viena fără să caute ocazia să se întâlnească cu Arhiducele Rainer, pentru a-i cere sprijinul întru ajungerea scopurilor și realizarea planurilor sale, sprijin care totdeauna i s'a promis și de fapt totdeauna i s'a și dat.

Mai ales în chestia reînvișării vechii Mitropolii gr.-ort. române din Transilvania și Ungaria, serviciile pe

cari le-a făcut Alteța Sa Marelui Șaguna și bisericii noastre dreptmăritoare sunt foarte mari, astfel, că am putea spune, că dacă nu era Alteța Sa tot mai pe atunci la conducere, în fruntea afacerilor publice ale monarhiei, ca ministru-president, poate că trebuia să mai așteptăm încă mulți ani după reînvișarea mitropoliei noastre!

Cuvine-se deci, ca în ziua însemnată de astăzi, când Alteța Sa își serbează nunta de diamant, atât de rară în viața omenească, să ne aducem cu recunoștință aminte de bunăvoința și iubirea cu care s'a purtat Alteța Sa totdeauna față de poporul român din monarhia austro-ungară, și cu sentimente de grațitudine să-i dorim și noi liniște, mulțumire, fericire și bucurie în restul vieții ce o va mai petrece pe acest pământ, și să rugăm pronia cerească să i lungească firul vieții, împreună cu a augustei sale soții, în deplină sănătate, până la cele mai extreme margini ale vieții omenești!

Contele Aehrenthal.

Măne, Joi, se va face înmormântarea contelui Aehrenthal, fost ministru de externe al monarhiei noastre, iar după ce i-se vor fi dat ultimele onoruri din partea celor ce l'au stimat, și se vor fi vărsat, ultimele lacrimi din partea celor ce l'au iubit, numele său și faptele sale vor fi date în grija istoriei, care le va judeca și aprecia cu dreptate și după vrednicia lor.

Și istoria la tot cazul va trebui să constate, că contele Aehrenthal, chemat la postul cel mai greu ce și-l poate cineva închipui, — și l'a împlinit cu multă pricepere și cu multă râvnă. A fost la tot cazul un bărbat rar și de rar talent diplomatic, care a știut alege bine momentele potrivite pentru acțiunile sale, și a știut mesteca cu atâta dexteritate cărțile diplomatice, încât câștigul se fie al său, al monarhiei pe care el o reprezenta.

Opera sa cea mare și însemnată, pentru care istoria are să-i reserveze pagini frumoase de glorie, este și rămâne anexarea celor două provincii ocupate de mult din partea monarhiei noastre, adică: Bosnia și Herțegovina. Și se dă cu gândul, că tocmai în jurul acestei chestiuni grele și-a opintit decedatul prea mult forțele intelectuale și și-a atras boala, care i-a curmat firul vieții cu mult înainte de vreme.

Pentru că nu a fost lucru ușor anexarea Bosniei și Herțegovinei, puse din partea congresului dela Berlin numai sub epitropia monarhiei noastre, spre a le purta adică de grije până se va putea reculege Turcia, proprietara adevărată a acestor provincii; și multă cumintenie s'a cerut, pentru a face puterile mari se înțeleagă, că anexarea provinciilor numite nu numai că e acum necesară, dar e și îndreptățită.

Și contele Aehrenthal le-a convins pe toate, afară de Rusia, care se împotriva cu toată energia. Dar decedatul avea ac și pentru cojocul ei. A scos din arhive actul legat la anul 1877 între Rusia și Austria-Ungaria, de cuprinsul, că Austro-Ungaria nu se împotrivesc, ca Rusia se ia dela România Basarabia, pe care Europa o dase la 1856 Românilor, și la timpul seu nici Rusia nu se va împotrivi, ca Austro-Ungaria se anexeze Bosnia și Herțegovina, — și l'a prezentat diplomației rusești ca pe o poliță, care trebuie plătită dacă vrei să eviți neplăcerile.

Și Rusia a plătit polița, a tăcut și a lăsat să se facă anexarea!

Dar greutatea a avut contele Aehrenthal și acasă cu realizarea planului seu de anexare, în urma raporturilor anormale politice din Austria, și mai ales din Ungaria, unde la putere era coaliția, deci independenții și kossuthiștii, cari nu puteau fi câștigați așa ușor pentru planuri legate de mobilisări de armată și de mari cheltuieli. Și contele Aeh-

renthal a învins și aceste greutatea, tot cu diplomația, pentru că a inițiat din vreme pe ministrul-president de atunci în secretele și intențiunile sale, și orice notă diplomatică, trimisă ori primită, a comunicat-o în copie și guvernului ungar, care prin acest act de curtoisie s'a aflat foarte mult magulit, și n'a pus apoi nici o pedecă în calea realizării planului de anexare. Anexarea sub guvernul coaliției s'a făcut și guvernul coaliției a dat și sumele colosale reclamate de anexare, pentru că peste trei sute de milioane de coroane a cheltuit monarhia noastră cu ocaziunea anexării.

Știm, că în urma anexării, cu care Turcia s'a dat mulțumită, după ce a primit despăgubirile acordate în sumă de vre-o șasăzeci milioane, numai Sârbia a rămas supărată, pentru că și-a văzut nimicit visul, pe care l'avea pentru viitor, și era aproape să ne încăerăm cu Sârbii, dacă tactul și înțelepciunea lui Aehrenthal nu făcea, ca conflictul să fie evitat, prin intervenția Rusiei, deci tocmai a marelui puteri, dela care Sârbii așteptau tot sprijinul!

Politica esternă a decedatului contele Aehrenthal a fost deci o politică foarte înțeleaptă, pe urma căreia, dacă decedatul rămânea încă numai câțiva ani la conducerea ei, multă influență putea să câștige monarhia noastră în concertul european. Să spunem însă, că pe noul ministru de externe al monarhiei noastre, contele Berchtold, l-a recomandat Maiestății Sale însuși contele Aehrenthal, ca pe unul, care cunoaște mai bine secretele politice și planurile sale; prin urmare, după ce Monarhul a numit pe Berchtold ministru de externe, rămâne, ca la Viena să fie continuată și în viitor politica contelui Aehrenthal. Cumea ea va putea fi continuată cu același succes, ori nu, atârnă dela dexteritatea noului titular dela externe!

FOIȘOARA.

Românii din America

de preotul I. Podea.

(Urmare).

Alteori, ca zările americane să aibă cu ce-și umplea coloanele, le ține calea la miezul nopții, îi arestează cu zecile, și în ziua următoare îi judecă la amende de sute de dollari.

Semne de îndreptare se zăresc abia acum, când liga temperenților poartă o luptă pe moarte și pe viață pentru stărpirea acestor destrăbălări. Sunt deja câteva state, în cari este interzisă orice consumare a beuturilor alcoolice, orașele mai nouă sunt aproape toate fără cârciume, și încep a se închide cârciumele și în unele orașe mai vechi, cari până mai eri alaltă-eri erau vestite de numărul uriaș al acestor culcușe ale imoralității. Dar se vede, că păcatul beției este totuși cea mai rea patimă omenească, căci și în orașele fără cârciume, se fac uneori beții: muncitorii noștri cumpără

beutură din alte locuri și beau pe sub ascuns. De sine înțeles, că pedepsele, în astfel de locuri sunt atât de grele, încât cel pedepsit odată, nu mai dorește în curând beutura.

De câțiva ani se țin un fel de petreceri, cam ca ale meseriașilor noștri de acasă, și ca cele ce se aranjază la satele noastre. În câte un oraș s'au adunat la o altă meseriași și juniași, cari încă nu sunt perduți cu totul, formând un fel de cluburi al căror scop este, ca sub conducerea preoților și a altor bărbați mai pricepuți, să se producă cu piese teatrale și cu cântări, să aranjeze petreceri la ocazii mai însemnate, cum sunt sărbătorile de steaguri ale societăților de ajutor, sărbătorile de biserici și la unele serbători.

Se credea, că astfel se vor curma măcar în parte, destrăbălările din cârciume și muncitorimea noastră se va strânge mai bucuros pentru a învăța ceva bun și folositor, decât să-și prădeze banul pe otrăvă jidovească. Dar de unde! Cârciumele au rămas tot cârciume, și petrecerile au devenit tot un fel de scandaluri, dela cari poliștii nu lipsește nici când, — cea mai bună dovadă, că Românul nu se simte bine, până

nu vede penele sau măciuca. Intr'un singur oraș, în Jounstown O, am avut petreceri frumoase, unde un cor bine disciplinat, cântă regulat Duminecă de Duminecă și la biserica noastră de acolo. Când în Cleveland O. am aranjat o petrecere în favorul bisericii, la care nu am invitat poliția, se mira toată lumea, și era cât p'aci să se întâmple scandaluri ne mai pomenite.

D-l Vasile E. Moldovan, proprietarul și redactorul ziarului „Românul”, cu scopul de a spăla într-o dată rușinea românească, a convocat în toamna anului 1909, la o consfătuire ținută în Cleveland O, pe toți conducătorii firești ai poporului nostru de acolo, hotărând înființarea de casine în toate orașele unde sunt muncitori de ai noștri, cari pentru tacsă lunară de câțiva cenți, să aibă un local de întâlnire și să-și petreacă timpul cu cetitul de ziare și cărți folositoare.

Semidoctii și cârciumarii, — grupați în jurul unei reviste — „Calicul american”, care va rămânea pentru totdeauna rușinea ziaristicii române, s'au împotrivit acestor bune intențiuni, și de batjocurile lor grosolane, pe cari și le-au însușit încă pe când erau purcari, jitari și ciobani la ei în sat,

n'a fost cruțată nici persoana unui cinstit preot bătrân, cum este părintele. Pop din Aurora Ill.

După încetarea acestei frumoase mișcări, care nu avea alt scop, decât îndreptarea vieții muncitorimei noastre, tocmai unii dintre cei ce au pus cele mai mari pedeci, ca să nu se realizeze, după ce și-au făcut reclamă mare în ziarul „America”, au deschis o casină în Cleveland O., după care aveau să urmeze altele. Nu era însă ceace avea să fie.

Un cutare Crăciun, din jurul Născutului — pe atunci secretar al „Uniunii” societăților române de ajutor; un Dumitru și un Pavel Borzea din Țara Oltului, niște socialiști și atești, au adunat la o altă ceva bănișori și au deschis o casă de joc de cărți, în care se întruneau toți blăstamații și decăzuții. Mână de ajutor li-a fost și unul Zamfirescu, un pierde vară din Vaida recea, care într'un timp a fost și călugăr la mănăstirea Cernica, care și-a bătut și își bate joc de puținii oameni cu carte ce-i avem acolo, care spre rușinea Uniunii societăților române, redactează acum ziarul „America” și care ducea acolo toate zările și revistele noastre cari merg în schimbul „A-

„Cassa de păstrare (reuniune)“ în Săliște.

Convocare.

P. T. Membrii „Cassei de păstrare (reuniune) în Săliște“, sunt invitați la

a XXVIII-a adunare generală ordinară,

conform §. 15 din statutele reuniunii pe **Joi în 7 Martie st. n. (23 Februarie v.)** a c. la 2 ore p. m., în sala festivă a școlii gr.-or. române din Săliște pe lângă următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii.
3. Raportul consiliului de inspecțiune.
4. Staverirea bilanțului pro 1911, distribuirea profitului și votarea absoluturului.
5. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai consiliului de inspecțiune.
6. Staverirea cuotei la fondurile de rezervă pentru membrii cari vor intra de nou în reuniune.

Domnii membri cu vot decisiv, — adică aceia, cari sunt trecuți cu cel puțin 3 luni înainte de adunare în registrul membrilor, — sunt, în sensul dispozițiilor §. 10 din statute, rugați a-și depune părțile de fondare și documentele de plenipotență la cassa institutului cel mult până în 4 Martie a. c. iar la Institutele: „Albina“ în Sibiu, „Cassa de păstrare Mercurea“, „Ardeleana“ în Orăștie, „Mureșana“ în Reghinul săseșe, până în 2 Martie a. c.

Săliște, în 14 Februarie 1912.

Direcțiunea.

(43) 1—1

Activa.		Bilanț cu 31 Decembrie 1911.		Pasiva.	
	K f		K f		K f
Cassa	51,129 98			Capital societar	250,000—
Monete	685 10		51,815-08	Fondul de rezervă	100,000—
Cambii de bancă	818,193 74			Fondul special de rezervă	78,206-78
Imprumuturi hipotecare	821,581-22			Fondul de binefaceri	65,398 75
Credite de Cont-curent	820,321-70			Fondul de penziune	21,931-16
Imprumuturi cu caventi	299,486—	2 759,582 66		Fondul spitalului public în Săliște	53,029 81
Efecte publice și diverse acții	323,455—			Depuneri spre fructificare	2,789,354-88
Casele institutului	143,066-95			Depuneri în cassette	13,636 16
Imprumut din fondul de binefaceri	23,199-97			Diverșii creditori	7,050 07
Efectele fondului de binefaceri	42,198-78			Interese anticipate pro 1912	22,741 65
Efectele fondului de penziune	21,931-16			Profit net	43,973-79
Efectele înființând. spital public în Săliște	53,029-81				
Mobilier	6,350 68				
după amortizare de	635-68				
Interese tranzitoare restante și diverșii debitori	21,328 64				
		3.445,323-05			3.445,323-05

Spese.		Contul Profit și Pierdere		Venite.	
	K f		K f		K f
Interese:		Interese:			
pentru depuneri spre fructificare	113,981-84	dela cambii	51,718 06		
pentru fondul de binefaceri	767 48	dela imprumuturi hipotecare	55,301 83		
pentru fondul de penziune	999 26	dela credite de cont-curent	48,974 41		
Spese:		dela imprumuturi cu caventi	26,836 21		
salare și bani de evartir	17,949-96	dela efecte	14,964-45	197,794-96	
marce de prezență	2,320—	Chirii			3,608 60
imprimare, registre, porto, diverse	6,239-94	Profit la monete, proviziune și alte venituri			1,782-78
Contribuțiune:					
directă	4,420-21				
10% după interese la depuneri	11,398 18				
Amortizări:					
din casele institutului	500—				
din mobilier	635-68				
Profit net	43,973-79				
					203,186 34

La finea anului 1910 au fost 267 membrii, în anul 1911 au repășit 2, de nou au intrat 8 membrii, la finea anului 1911 au fost 273 membrii cu 1250 părți de fondare.

Săliște, în 31 Decembrie 1911.

DIRECȚIUNEA:

Dr. N. Calefariu m. p., președinte. C. Herția m. p., director executiv. Dr. N. Comșa m. p. Dr. Ioan Lupaș m. p.
Dr. Ioan Stroia m. p. D. Roșca m. p. D. Lăpădat m. p. Petru I. Comșa m. p. N. Hențu m. p.
Bucur Comșa m. p. Ioan Răduciu m. p. Ioan Bărsan m. p.
Ioșif Lissai m. p., revizor expert al „Solidarității“.

Subsemnatul consiliu de inspecțiune am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu registrele institutului.

Săliște, în 14 Februarie 1912.

Ioan Banciu m. p., președinte. Ioan Chirca m. p. Constantin Criștiu m. p. Iuliu Crișan m. p. Ilie Hociotă m. p.

Nr. 63/1912.

(42) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră din comuna **Meteșu** cu filia **Găureni** se eserie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Salarul: 360 cor. dela comuna bisericească, cuartir și grădină în natură, iar restul prin întregirea dela stat votată.

Cererea de concurs se vor înainta subscrisului oficiu, în termenul susindicat, îndatorat fiind alesul învățător a instrua pe elevii în cântările bisericești și a-i conduce în Duminică și sărbători la biserică, unde va cânta cu ei la sf. liturgie.

Alba-Iulia, 4 Februarie 1912.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-ort. al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresb.

Edict de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preav. Consistor Arhidiecezan dno 14 Iulie 1911 Nr. 8623 Școl. comuna bisericească **Hetur** tractul Sighișoara dă în întreprindere zidirea unei școli noi pe calea licitațiunei publice minunde, care se va ținea Duminică în **26 Februarie (10 Martie) 1912** la 3 ore în școala română din Hetur cu prețul de strigare 14,650 cor. 64 fil. având licitanții a depune vadiu de 10% după prețul de strigare în bani gata sau în hârtii de valoare.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial din Hetur.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere edificarea acelu dintr minus oferanți, în care va avea mai multă încredere fără privire la suma oferită.

Hetur, la 3 Februarie 1912.

Ambrosiu Tatar Mihail Cifrea
paroh. episcop I.
Nr. 85/1912. (41) 2—3
„Văzut“! **Dimitrie Moldovan**
protopresbiter

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de Preaveneratul Consistor arhidiecezan, prin rezoluțiunea din 25 Noembrie 1910 Nr. 13381 Școl. prin aceasta se publică licitațiune minundă pentru a se da în întreprindere edificarea școlii confesionale române gr. or. din parohia **Füzesszentpéter** (Fizeșșâmpetru) protopresbiteratul Ungroșului.

Licitațiunea se va ținea în **4/17 Martie a. c.** în parohia Fizeșșâmpetru la 11 ore a. m.

Prețul de strigare este de 13,000 coroane, după care licitanții au a depune vadiul

de 10% după suma de strigare, în bani gata sau în hârtii de valoare.

Comitetul își rezervă dreptul de a da în întreprindere zidirea școlii aceluia dintre minus oferanți, în care va avea mai multă încredere.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial, unde se pot afla și condițiile de licitare, eventual se dau, și alte informațiuni.

Fizeșșâmpetru, 27 Ianuarie 1912.
Din ședința comitetului parohial ținută în 15 Ianuarie 1912.

Pavel Roșca Ioan Lazar
președinte. notar.
(38) 2—3

Nr. 59/1912. prot.

(35) 2—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului învățătoresc vacant dela școala noastră confesională din **Riusadului** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- a) Salar anual de 1000 cor. solvibil din cassa bisericeii;
- b) Cvarțir în natură;
- c) Grădină în natură.

Învățătorul ales conform dispozițiilor din vigoare este obligat a cânta în strană la u trenie, a instrua elevii în toate cântările liturgice și a le executa cu ei în biserică în toate Duminicile și sărbătorile de peste an, prin urmare și în feriile de vară.

Refectanții la acest post își vor înainta cererile de concurs, provăzute cu documentele prescise (atestat de botez atestat de școală medie, absolutul pedagogic și diploma, subsemnatul oficiu în termenul sus indicat și se vor prezenta întru cât nu sunt cunoscuți în parohie și în biserică, spre a se face cunoscuți poporului.

Sibiu, 2 Februarie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Sibiiului.

Dr. Ioan Stroia
protopresb.

Pictorul D. N. Cabadaieff

cu studii academice și în deosebi specializat în pictura bisericească după ce a pictat aici în Ardeal câteva biserici în mod artistic, s'a așezat în comuna Selște, comitatul Sibiiului, unde primește comenzi, relativ la pictura bisericească, adică: Iconostase, steaguri, epitații, icoane singuratic, și întreaga biserică.

Doritorii au a se adresa la:

D. N. Cabadaieff
strada Valea
Szelistye—Szebenmegye.
(383) 24—

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

O vai!

La tusa, răgușală și mucărie ajută repede și sigur.

Trăiască!

„Pastilele de-piept ale lui Egger“

au gust bun, și nu influențează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

O să mă înnece această tusa rea! **Farmacia „Reichspalatin“**. Pastilele de piept ale lui Egger m'au scăpat repede!

Budapesta, VI. Váci-körút 17.

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessel, Au- (372) 21—26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhiller, Ludwig Binder, farmacia.

Români! Replantați viile cu altoi dela firmă română!

„Mugurul“,
însotire economică, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vármegye.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

== Insoțirea economică ==

„Mugurul“,
Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

(455) Material disponibil în altoi peste 21—

trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit!

Requisite de scris

se pot procura de la

Librăria arhidiecezană